

11.3.2004

Jakelussa mainitut

VALTIONTALouden KEHYKSET VUOSILLE 2005—2008

Valtioneuvosto on tänään, asian oltua valmistelevasti valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä, antanut valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 1 §:n ja valtiontalouden kehusehdotusten, talousarvioehdotusten sekä toiminta- ja taloussuunnitelmien laadintaperiaatteista 24 päivänä huhtikuuta 2003 annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla valtiontalouden kehyspäätöksen seuraavasti:

1. Talouskehitys ja finanssipolitiikka

Kansainvälisen talouden näkymät ovat muuttuneet hieman myönteisemmiksi, sillä Yhdysvaltojen kokonaistuotannon kasvu nopeutui viime vuonna ja Aasian vahvan talouskasvun odotetaan jatkuvan. Myös Euroopan talous osoittaa elpymisen merkkejä.

Kansainväliseen kehitykseen liittyy kuitenkin epävarmuuksia muun muassa Yhdysvaltojen kaksoisvajeen, valuuttakurssikehityksen sekä euroalueen hitaan elpymisen vuoksi.

Suomessa kokonaistuotannon kasvun ennakoidaan tänä ja ensi vuonna nousevan yli 2 ½ prosenttiin. Viennin kasvun odotetaan nopeutuvan kansainvälisen talouden elpymisessä, mutta kasvu tukeutuu paljolti vahvaan kotimaiseen kysyntään. Kotimaisen kysynnän painotus siirtyy jossain määrin yksityisestä kulutuksesta investointeihin, joiden odotetaan kääntyvän hienoiseen kasvuun kuluvana vuonna. Keskipitkän aikavälin kasvuvauhdiksi ennakoidaan 2 ½ % työvoiman tarjonnan supistumisesta huolimatta.

Heikko talouskehitys ei ole juurikaan lisännyt avointa työttömyyttä. Työllisyys ja työvoima ovat kuitenkin viime vuonna supistuneet ja hallituksen työllisyystavoitteiden toteuttaminen on osoittautumassa vielä aiemmin arvioitua vaikeammaksi.

Lähivuosina kotimarkkinoiden suhteellinen merkitys kasvaa. Suomen vaihtotaseen huomattava ylijäämä antaa tilaa kotimaista kysyntää vahvistaville toimenpiteille. Samalla kuitenkin on tasapainoisella finanssipolitiikalla turvattava valtiontalouden ja koko julkisen talouden vakaa kehitys. Julkisen talouden tasapaino rakentaa luottamusta, joka on välttämätöntä kotitalouksien kulutuksen kasvun ylläpitämiselle ja yritysten investointien käynnistymiselle.

Kasvun ja työllisyyden kohentamiseksi hallitus jatkaa työn verotuksen keventämistä päättäen sitä koskevasta esityksestä, kun on tiedossa nyt tehtävän kehyspäätöksen toteutuminen vuoden 2005 talousarvioesityksessä. Kehysten mukaiset talousarviopäätökset ja julkisten palvelujen laatua ja tehokkuutta parantavat uudistukset ovat välttä-

mättömiä hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen turvaamiseksi ja työllisyyttä tukevan veropolitiikan rahoittamiseksi.

Hallitus tukee työllisyyttä ja kilpailukykyä vahvistavan työmarkkinaratkaisun syntyä. Työllisyyden ja julkisen talouden tasapainon kannalta lähivuosien palkkakehitys on keskeisessä asemassa. Hallitus pyrkii veropoliittisiin ratkaisuihin, jotka yhdessä työmarkkinaratkaisujen kanssa voivat vahvistaa työllisyyden ja talouden kasvua.

Hallituksen veropolitiikka tähtää työvoiman kysynnän ja tarjonnan lisäämiseen sekä osaamisen ja tuottavuuden kasvun parantamiseen. Kotimaisen kysynnän pysyessä vahvana uusiin päätöksiin ei toistaiseksi ole syytä, vaan politiikkaa ohjaavat ensisijassa rakenteelliset muutostarpeet. Hallitus valmistelee yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa kevään 2004 kuluessa sairausvakuutuksen rahoitusjärjestelmän uudistuksen. Ratkaisu matalan tuottavuuden työn kysynnän tukemisesta valmistellaan kevään 2004 kuluessa.

2. Vaalikauden kehys vuosille 2005—2007 ja vuoden 2008 kehys

Toukokuussa 2003 päätetty kokonaiskehys on edelleen voimassa, mutta tällä päätöksellä sitä tarkistetaan teknisesti vastaamaan vuoden 2005 hinta- ja kustannustasoa ja budjettirakenteessa tapahtuvia muutoksia.

Kehyspäätös pitää yllä kansantalouden luottamusta osoittamalla, että hallitus pysyy finanssipoliittisissa linjauksissaan. Valtion tiukkaa menotaloutta jatketaan uusien määrärahojen kohdistuessa lähinnä vain hallitusohjelman yhteydessä sovittuihin menokohteisiin. Eri hallinnonalojen toiminnan tuottavuutta ryhdytään kohentamaan tuottavuusohjelmin.

Toukokuussa 2003 vahvistetun vaalikauden kehyksen suuruus on vuoden 2004 hinta- ja kustannustasolla 28 311 milj. euroa vuodelle 2005, 28 534 milj. euroa vuodelle 2006 ja 28 647 milj. euroa vuodelle 2007. Tällä päätöksellä vaalikauden kehys tarkistetaan teknisesti vuoden 2005 hinta- ja kustannustasoon ja muutetaan vastaamaan talousarvion rakenteessa tapahtuvia muutoksia, jotka vaikuttavat lukujen vertailukelpoisuuteen. Tekniset tarkistukset nostavat vaalikauden kehyksen kokonaistasoa 524 milj. euroa vuodelle 2005, 488 milj. euroa vuodelle 2006 ja 490 milj. euroa vuodelle 2007 keväällä 2003 päätetystä tasosta.¹

Taulukko 1. Vaalikauden kehys ja arvio kehyksen ulkopuolisista menoista, milj. euroa

	2005	2006	2007	2008
Vaalikauden kehys	28 835	29 022	29 137	29 425
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	9 414	9 677	9 686	9 868
— josta korkomenot	2 771	3 028	3 089	3 275

Teknisesti tarkistettu vaalikauden kehys on siten 28 835 milj. euroa vuodelle 2005, 29 022 milj. euroa vuodelle 2006 ja 29 137 milj. euroa vuodelle 2007. Seuraavalle vaalikaudelle ulottuvaan vuoden 2008 kehykseen sisältyy mm. liikenneinvestoinneista johtuvaa menovolyymin kasvua.

¹ Hinta- ja rakennekorjaus on esitetty liitteessä 1.

Toukokuussa 2003 tehdyn kehyspäättöksen mukaisesti vaalikauden kehyksen ulkopuolelle jäävät hallitusohjelmassa mainitut menot, joiden mitoituksen on tarkoituksenmukaista antaa vaihdella suhdannekehityksen tai niihin kiinteästi liittyvien tulojen myötä tai joiden sitominen koko vaalikaudeksi ei ole muutoin perusteltua. Tällaisia menoja ovat:

- työttömyysturvamenot, asumistuki ja siirtomenot Kansaneläkelaitokselle. Mainitut menot luetaan kuitenkin vaalikauden kehyksen piiriin niiden perusteisiin tehtyjen muutosten menovaikutusten osalta.
- valtionvelan korkomenot
- valtion päättämien veromuutosten mahdolliset kompensatiot muille veronsaajille
- Euroopan unionilta saatavia tuloja vastaavat menot
- veikkausvoittovaroja ja Raha-automaattiyhdistyksen tuloutusta vastaavat menot
- finanssisijoitusmenot

Vaalikauden kehyksen ulkopuolelle jäävien muiden kuin korkomenojen volyymin arvioidaan pysyvän noin 6,6 mrd. eurossa koko kehyskauden. Valtionvelasta maksettavien korkomenojen arvioidaan kääntyvän nousuun kehyskaudella korkotason nousun ja velkakannan kasvun seurauksena.

3. Valtiontalouden kehukset hallinnonaloittain vuosille 2005—2008

Valtiontalouden kehysten valmistelu vuosille 2005—2008 perustuu keväällä 2003 päätettyyn koko vaalikautta koskevaan menolinjaukseen. Nykyinen vaalikauden kehys on rakennettu Paavo Lipposen II hallituksen helmikuussa 2003 hyväksymän kehyksen pohjalle. Vuoden 2003 lopulla tilastojen valmistuttua ilmeni, että kuntien valtionosuustehtävien menot olivat lisääntyneet nopeammin kuin valtion kunnille maksamat valtionosuudet. Kuntien valtionosuuslainsäädännön mukaan valtion ja kuntien välinen kustannustenjako palautetaan määrääjain tasolle, joka vallitsi lain voimaan tullessa. Lainsäädännön nojalla kunnille tulisi tällä perusteella maksaa vuoden 2005 alusta valtionosuuksien lisäystä vuositasolla 295 milj. euroa, mihin ei oltu mitenkään varauduttu helmikuussa 2003 hyväksytyssä kehyksessä.

Hallitus on päättänyt esittää kustannustenjaon tarkistukseen perustuvan valtionosuuksien lisäyksen jaksottamista siten, että se nousee täyteen määräänsä neljässä vuodessa. Jaksotus edellyttää lainsäädännön tarkistamista. Samalla hallitus on päättänyt esittää valtionosuuslainsäädännön muuttamista pysyvästi siten, että lakisääteisestä määrävuosin tehtävästä nykymuotoisesta valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta luovutaan viimeistään vuoden 2006 alusta lukien. Asiaa valmistellaan ja muutoksen vaikutukset otetaan huomioon valtionapujärjestelmän uudistustyön yhteydessä.

Sekä talousarvio- että lisätalousarvioesitysten menot sisältyvät vaalikauden kehyksen piiriin. Kuntien ja valtion kustannustenjaontarkistus johtaa jakamattoman varauksen kutistumiseen noin 140 milj. euroon vuosina 2006—2007, kun otetaan huomioon vuonna 2005 tehtävien tuloratkaisujen aiheuttama menopaine. Tuleville vuosille jäävä jakamaton varaus on pieni verrattuna aiempien vuosien lisätalousarvioiden kokoon. Uusien menokohteiden budjetointi on mahdollista vain nykyisiä menoja uudelleen kohdentamalla.

Hallinnonaloille vahvistetaan valtiontalouden kehukset taulukon 2 mukaisesti. Hallinnonaloille jakamattomaksi varaukseksi jää 342 milj. euroa vuodelle 2005, 259 milj.

euroa vuodelle 2006 ja 255 milj. euroa vuodelle 2007. Seuraavaan vaalikauteen kuuluvan vuoden 2008 jakamattomaksi varaukseksi on jätetty 302 milj. euroa.

Taulukko 2. Valtiontalouden kehykset hallinnonaloittain sekä arvio kehyksen ulkopuolisista menoista vuosina 2005—2008, milj. euroa vuoden 2005 hinta- ja kustannustasossa

Hallinnonala	2005	2006	2007	2008
23. Valtioneuvoston kanslia	46	54	45	44
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	-	-	-	-
24. Ulkoasiainministeriö	815	877	937	939
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	-	-	-	-
25. Oikeusministeriö	660	678	671	663
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	-	-	-	-
26. Sisäasiainministeriö	1 370	1 358	1 366	1 375
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	126	125	113	113
27. Puolustusministeriö	2 139	2 204	2 179	2 205
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	-	-	-	-
28. Valtiovarainministeriö	5 735	5 778	5 857	5 979
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	4	4	4	4
29. Opetusministeriö	5 795	5 841	5 868	5 807
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	382	387	393	399
30. Maa- ja metsätalousministeriö	1 809	1 818	1 757	1 784
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	915	948	930	933
31. Liikenne- ja viestintäministeriö	1 679	1 519	1 428	1 551
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	1	1	1	1
32. Kauppa- ja teollisuusministeriö	901	903	912	924
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	68	63	62	61
33. Sosiaali- ja terveysministeriö	6 139	6 356	6 509	6 530
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	3 588	3 599	3 614	3 655
34. Työministeriö	1 052	1 027	1 016	995
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	1 132	1 104	1 067	1 021
35. Ympäristöministeriö	249	246	235	224
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	427	420	414	406
36. Valtiovelan korot	-	-	-	-
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	2 771	3 028	3 089	3 275
Valtiontalouden kehykset yhteensä*	28 493	28 763	28 882	29 123
Jakamaton varaus	+342	+259	+255	+302
Vaalikauden kehys	28 835	29 022	29 137	29 425
Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista yhteensä	9 414	9 677	9 686	9 868

* Pääluokat 21-22 sisältyvät loppusummaan.

Uudet vuoden 2005 alussa neuvoteltavat tulosopimukset aiheuttavat menotarpeita, joihin on muun ohella varauduttava jakamattoman varauksen mitoituksessa. Viimeksi tulosopimusten valtion menoja lisäävä vaikutus oli 120 milj. euroa sopimuskauden ensimmäisenä vuonna. Kehyksen jakamattomasta varauksesta on tarkoitus kattaa uuden tulosopimuksen aiheuttamia menotarpeita.²

² Edellisen sopimuskauden palkkaperintö sisältyy jo keväällä 2003 päätettyyn vaalikauden kehykseen.

* * *

Ministeriöiden operatiivisten osien johtokeskuksen rakentaminen aloitetaan vuonna 2005. Valtioneuvoston kanslian kehyksessä on varauduttu kattamaan tilasta aiheutuva pääomavuokra sekä ylläpitokustannukset vuodesta 2008 lähtien.

Kehyspäätöksessä on otettu huomioon oikeusministeriön esittämiä sopeuttamis- ja säästötoimia, jotka johtaisivat asteittain vaalikauden loppuun mennessä yhteisvaikutukseltaan 9 milj. euron menotason alenemiseen nykytasoon verrattuna. Sopeuttamis- ja säästötoimet mahdollistavat sen, että kehyspäätöksessä on voitu varautua rahoittamaan oikeusministeriön esittämiä uusia menokohteita.

Vuoden 2005 alusta käynnistyvän Kainuun hallintokokeilun johdosta kootaan eri pääluokista kokeilualueelle kohdentuvaksi arvioitu määräraha sisäasiainministeriön pääluokkaan. Tehtävät ja käyttötarkoitukset, joita määrärahan kokoaminen koskee, on lueteltu Kainuun hallintokokeilusta annetussa laissa. Kainuun hallintokokeilun johdosta sisäasiainministeriön pääluokkaan siirtyy muista pääluokista yhteensä noin 39 milj. euroa vuonna 2005.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman laadintaa jatketaan hallitusohjelman mukaisesti. Ohjelmassa tarkastellaan erityisesti järjestäytyneeseen rikollisuuteen, talousrikollisuuteen, biometriaan, siviilikriisinhallintaan, ulkomaisen työvoiman valvontaan sekä rajavalvontaan liittyviä kysymyksiä ja näiden vaatimia toimenpiteitä. Ohjelmaa arvioidaan talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä ja ohjelman rahoitus sovitetaan kehysten puitteisiin.

EU-puheenjohtajuuskauden vaatimat erityiset turvajärjestelyt ja näiden resurssointi selvitetään siten, että tarvittavat ratkaisut tehdään kehysten puitteissa.

Puolustusministeriön hallinnonalan kehysiin on tehty puolustuspoliittiseen selontekoon perustuva 16,6 milj. euron kustannustasotarkistus vuoden 2005 hintatasoon.

Maatalouden ympäristötuen nykyinen ohjelmakausi ja EU:n rahoituskausi päättyvät vuonna 2006. Viljelijöiden kanssa tehtyjen sitoumusten 5-vuotinen kausi päättyy pääosin vuonna 2004, jolloin uudet ympäristötukisitoumukset joudutaan tekemään vuosina 2005 ja 2006. Suomi pyrkii saamaan EU:lta luvan, että nykyisiä sitoumuksia jatketaan 1—2 vuodella, jolloin uudet ympäristötukisitoumukset tehtäisiin vuodesta 2007 lukien. Nykyisen ohjelmakauden rahoitusta on tarvittu alun perin arvioitua enemmän, koska ympäristötukijärjestelmän piiriin tuli enemmän tiloja kuin ohjelmaa tehtäessä arvioitiin. Tällä hetkellä ei vielä varmuudella tiedetä, saadaanko EU:lta tarvittavaa lisärahoitusta sitoumusten rahoittamiseen vuosien 2005 ja 2006 osalta. Lisäksi EU:n rahoituskehys vuosille 2007—2013 ovat auki. Ympäristötukisopimukset viljelijöiden kanssa tehdään tulosopimuksen mukaisesti nykytasoisina seuraaville kausille.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen sekä Etelä-Suomen kansallisen tukiohjelman yhteydessä sovitun luonnonhaittakorvauksen (LFA) maksimikeskiarvon korotus 200 eurosta 250 euroon hehtaarilta koko maassa vuodesta 2005 lukien toteutetaan ja rahoitetaan kokonaan kansallisesti maa- ja metsätalousministeriölle annettujen menokehysten puitteissa.

Kehyksessä on lähdetty siitä, että Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien rahoittamisessa siirrytään kaikilta osin bruttobudjetointiin, jolloin Metsähallituksen tulou-

tusta nostetaan vastaavasti. Hallitus ottaa asiaan lopullisesti kantaa Metsähallituslakia koskevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahaehyöksessä on uusille liikennehankkeille osoitettu vaalikaudelle 30 milj. euron (sis. alv) määräraha ja uusista hankkeista seuraaville vaalikausille aiheutuvat määrärahatarpeet ovat yhteensä noin 1 200 milj. euroa (sis. alv). Perustienpidon ja perusradanpidon määrärahojen vuositasoa on nostettu yhteensä noin 14 milj. euroa (pl. alv). Määrärahojen tasossa on otettu huomioon VR:n osinkotulot ja Tieliikelaitoksen voitontuloutus. Hallinnonalan tuloissa on otettu huomioon 4 milj. euron suuruinen vuosittainen investointimaksuna perittävä ratamaksu, jolla rahoitetaan Kerava—Lahti -radan rakentamista 15 vuoden ajan.

Vuonna 1996 hyväksytyn luonnonsuojeluohjelmien rahoitusohjelman tavoitteena on ollut saada maanomistajille maksettavat korvauskysymykset pääosin ratkaistuksi vuoteen 2007 mennessä vanhojen luonnonsuojeluohjelmien osalta. Rahoitusohjelman toteutumista tarkastellaan sovitusti vuonna 2005 ja kehyskäsittelyn yhteydessä otetaan kantaa luonnonsuojeluohjelmien rahoitustarpeeseen ja tasoon. Myös Metsähallitus jatkaa luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista vuodesta 2005 eteenpäin.

4. Poliittikaohjelmat

Poliittikaohjelmien toteutusta tarkastellaan kehyspäätöksen jälkeen hallituksen strategia-asiakirjan tarkistuksen yhteydessä. Kehyksessä on varauduttu lisäämään poliittikaohjelmien rahoitusta vuosina 2005—2007 yhteensä 17 milj. eurolla. Poliittikaohjelmat toteutetaan kehyksessä tehtyjen määrärahavarausten puitteissa. Ohjelmien rahoituksen jakaantuminen eri määrärahamomenteille vahvistetaan vuoden 2005 talousarvioesityksessä.

5. Tuloarviot ja tasapaino

Valtiontalouden tuloarvioiden lähtökohtina ovat hallituksen veropoliittiset linjaukset sekä kansantalouden kehityksen keskipitkän aikavälin arvio. Ansiotulojen verotusta on hallitusohjelman mukaisesti kevennetty yhteensä noin 1,1 mrd. eurolla vuoden 2003 ensimmäisessä lisätalousarviossa ja vuoden 2004 talousarviossa.

Ansiotulojen verotuksessa on teknisesti oletettu vuosittain tehtävä veroperusteiden tarkistus siten, ettei verotus kiristy. Pääomatuloverojen osalta on otettu huomioon hallituksen marraskuussa 2003 sopiman yritys- ja pääomatuloverouudistuksen vaikutukset. Ansio- ja pääomatuloista maksettavien verojen tuoton arvioidaan kehyskaudella kasvavan keskimäärin 4 % vuodessa.

Yritys- ja pääomatuloverouudistus ja yritysten toiminta verokilpailun oloissa rajoittavat yhteisöveron tuoton kasvua keskipitkällä aikavälillä; laskelmassa tästä aiheutuvan veropaineen oletetaan kohdistuvan vuosiin 2004—2007.

Arvonlisäveron tuoton arvioidaan kasvavan kehyskaudella keskimäärin 4 % vuodessa. Valmisteverojen tuoton arvioidaan kasvavan noin 2 % vuosittain.

Valtion budjettitalouden tulojen arvioidaan kasvavan keskimäärin vajaat 3 % vuodessa kehyskaudella.³ Verotulojen kasvuksi arvioidaan 3 ½ % vuodessa. Verotulot ovat

³ Budjettitalouden tulot ja tasapaino liitteessä 3.

noin 85 % budjetin kaikista tuloista. Sekalaisia tuloja arvioidaan kertyvän noin 4,4 mrd. euroa sekä korkotuloja ja voiton tuloutuksia noin 1 mrd. euroa vuosittain (liite 3).

Keskipitkän aikavälin talouskehitystä ja valtiontaloutta koskevan arvion mukaan valtion budjettitalous pysyy alijäämäisenä koko vaalikauden ajan. Toukokuussa 2003 hallituskaudeksi tehty kehyspäättös painotti määrärahojen kasvua vaalikauden alkupuolelle mm. suhdannepoliittisista syistä. Tulevina vuosina menojen kasvu hidastuu. Hallitusohjelman tavoite valtiontalouden tasapainosta kansantalouden tilinpidon mukaan vaalikauden lopussa näyttäisi arvion mukaan jäävän saavuttamatta mutta alijäämä supistuisi kuitenkin vuodelle 2005 ennakoidusta 0,6 prosentista 0,4 prosenttiin vuonna 2007. Valtionvelka kasvaisi koko kehyskauden ajan mutta supistuisi suhteessa kokonaistuotantoon vuodelle 2004 arvioidusta 43 ½ prosentista 41 ½ prosenttiin vuonna 2007 (liite 3).

Hallituksen tavoitteena on turvata kaikissa oloissa riittävä finanssipoliittinen liikkumavara ja varautua väestön ikääntymisestä aiheutuviin menopaineisiin alentamalla valtionvelkaa suhteessa bruttokansantuotteeseen. Hallitus pyrkii työllisyysastetta ja julkisen talouden tehokkuutta nostavin toimin varmistamaan, että hallitusohjelman valtiontalouden tasapainotavoite toteutuu.

Hallitus lähtee siitä, että valtiontalouden alijäämä ei kansantalouden tilinpidon käsittein saa edes heikon talouskehityksen oloissa ylittää 2 ¾ % bruttokansantuotteesta. Jos alijäämä uhkaa ennusteiden valossa muodostua tätä suuremmaksi, hallitus esittää viipymättä tarvittavat menojen vähentämistoimenpiteet ja muut toimenpiteet ylityksen välttämiseksi.

Tuloarvioihin on merkitty vakiintuneen käytännön mukaan valtion omistamien osakkeiden myyntituloja 420 milj. euroa vuodessa. Jos vuotuiset osakemyyntitulot ylittävät 500 milj. euroa, hallitus on hallitusohjelmaa täydentäen sopinut, että ylitteestä voidaan käyttää harkinnan mukaan enintään 10 % kertaluonteisiin lisämenoihin lähinnä infrastruktuuri-investointeihin sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan edistämiseen menosäännön tai vaalikauden kehysten estämättä.

6. Valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot

Valtion talousarvion ulkopuolella olevien rahastojen tuloylijäämä (tulot ja menot ilman finanssisijoituksia) oli viime vuonna ennakkotietojen mukaan noin 935 milj. euroa ja ylijäämän arvioidaan olevan 874 milj. euroa vuonna 2004. Tuloylijäämästä valtaosa, 782 milj. euroa vuonna 2004, on valtion eläkerahaston ylijäämää, jolla katetaan valtion tulevia eläkevastuita. Rahastojen tuloylijäämän arvioidaan pysyvän noin 600—700 milj. euron tasolla koko kehyskauden. Finanssisijoitukset mukaan lukien rahastojen nettorahoitusylijäämä supistuu noin 200 milj. euroon vuonna 2004, mikä johtuu erityisesti Valtion asuntorahaston arvopaperistettujen lainojen takaisinostoista. Kehyskaudella takaisinostoista aiheutuu finanssisijoitusmenoja yhteensä 1,6 mrd. euroa.

Valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen kassavarat sopeutetaan vastaamaan rahastojen ennakoitavan toiminnan tarpeita. Tarpeet ylittävä osa rahastojen kassavaroista tuloutetaan lähtökohtaisesti talousarvioon, ellei muuhun ole erityisiä perusteita.

Valtion eläkerahaston kasvu- ja sijoitushorisonttia pidennetään. Valtion eläkerahastosta annettua lakia on tarkoitus esittää muutettavaksi siten, että täsmällinen rahastointitavoite vuodelle 2010 poistetaan laista. Siirto rahastosta talousarvioon säädettäisiin kiinteäksi 40 prosentin osuudeksi vuotuisesta eläkemenosta, mikä mahdollistaisi rahaston nopean karttumisen. Laissa säädettäisiin rahaston koon enimmäismääräksi neljännes valtion eläkevastuusta.

Maa- ja puutarhatalouden investointeihin sekä nuorten viljelijöiden aloitustukeen Maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettävistä uusista valtionlainoista luovutaan ja siirrytään korkotukilainoihin vuodesta 2004 lukien. Korkotukilainojen vuosittainen myöntämisvaltuus varaudutaan tässä vaiheessa nostamaan 152 milj. eurosta 250 milj. euroon vuodesta 2005 lukien.

Valtion vakuusrahastolla on omistuksia ja valvontatehtäviä pankkikriisin hoitoon perustetuissa omaisuudenhoitoyhtiöissä ja Yrityspankki Skop Oyj:ssä. Kaikki valvottavat yhtiöt ovat selvitystilassa, mutta niiden purkamiseen menee vielä vuosia lähinnä kesken olevien oikeudenkäyntien takia. Siten Valtion vakuusrahastoa ei voida toistaiseksi lopettaa ja laki valtion vakuusrahastosta on tarpeen pitää edelleen voimassa.

Valtiontakuurahaston kautta valtiolle aiheutuvien vastuiden ja riskien raportointia poliittisille päätöksentekijöille kehitetään riittävän seurannan ja analysoinnin mahdollistamiseksi.

Valtioneuvosto teki 29.1.2004 periaatepäätöksen hallituksen asuntopoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2004—2006. Ohjelmassa on otettu huomioon hallituksen tavoitteet valtiontalouden vahvistamiseksi ja velkaantuneisuuden vähentämiseksi ja, että Valtion asuntorahaston voimassa olevista sitoumuksista huolehditaan rahaston kassavaroin tai varainhankinnalla. Asuntorahastoon tarvittava varainhankinta toteutetaan taloudellisuussyistä valtion suoralla velanotolla. Asuntoluottojen korkojen mataluudesta ja asuntomarkkinoiden suhdannetilanteesta johtuen valtion tukeman asuntotuotannon määrä on vähentynyt. Vähentyminen on nykyisessä suhdannetilanteessa perusteltua ja jatkossakin asuntomarkkinoiden suhdannekehitys vaikuttaa toteutuvan valtion tukeman asuntotuotannon määrään. Asuntopoliittisen ohjelman mukaisesti painopistettä siirretään asteittain aravalainoituksesta korkotukilainoitukseen. Erityistä huomiota kiinnitetään asuntomarkkinoiden vakauden turvaamiseen.

Muiden talousarvion ulkopuolisten rahastojen eli Palosuojelurahaston, Maatalouden interventiorahaston, Valtion televisio- ja radorahaston, Ydinjätehuoltorahaston ja Öljysuojarahaston osalta ei tässä vaiheessa ole tarvetta uusiin linjauksiin.

7. Peruspalveluohjelma

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden rahoituksen tasapainoa ja ennakoitavuutta parannetaan hallituskauden kattavalla valtion ja kuntien välisellä peruspalveluohjelmalla ja siihen liittyvällä vuosittaisella peruspalvelubudjetilla. Peruspalveluohjelmassa arvioidaan kuntien tehtävistä ja velvoitteista aiheutuvat menot ja tulot kuntaryhmittäin sekä toimenpiteet niiden tasapainottamiseksi. Lisäksi käsitellään tasatun verotulon riittävyyttä lakisääteisten palvelujen rahoitukseen.

Peruspalveluohjelmassa tarkastellaan kuntien toimintatapoja ja tehokkuutta sekä tarvetta sellaisiin rakenteellisiin uudistuksiin, joilla taloudellisuutta ja tehokkuutta on mahdollista lisätä.

Kuntien rahoitustilanteen arvioidaan heikkenevän vielä vuonna 2004, mutta vahvistuvan selvästi vuodesta 2005 lähtien (liite 4). Kuntien vuosikatteen arvioidaan nousevan kuluvan vuoden 1,2 mrd. eurosta 2,1 mrd. euroon vuonna 2008. Kuntien vuosikate koko maan tasolla ei kuitenkaan kehyskauden alkuvuosina vielä riitä arvioitujen noin 2,15 mrd. euron nettoinvestointien rahoittamiseen.

Valtiontalouden kehyksissä on varauduttu mittaviin valtionapujen lisäyksiin. Valtionapujen lisäykset perustuvat hallitusohjelman yhteydessä päätettyihin lisäpanostuksiin sosiaali- ja terveystalouden sekä koulutuspalvelujen parantamiseksi ja valtion ja kuntien välisiin kustannustenjaon tarkistuksiin.

Kuntien peruspalvelubudjettitarkastelun piiriin kuuluvat valtionavut lisääntyvät kehyskaudella noin 655 milj. eurolla vuoteen 2004 verrattuna (liite 5).

Valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistukseen liittyen kehyksissä on varauduttu yhteensä 295 milj. euron valtionosuuksien lisäykseen. Sosiaali- ja terveystalouden ministeriön hallinnonalalla (vuoden 2002 kustannuksiin perustuva) 290 milj. euron ja opetusministeriön hallinnonalalla (vuoden 2003 kustannuksiin perustuva) 5 milj. euron suuruinen täysimääräinen tarkistus jaksotetaan teknisesti tasasuuruksina erinä neljälle vuodelle vuodesta 2005 alkaen. Jaksotus edellyttää lainsäädännön tarkistamista.

Valtionosuuksiin on tarkoitus tehdä vuonna 2005 indeksikorotus, joka on 75 prosenttia täysimääräisestä korotuksesta. Indeksikorotus lisää valtionosuuksia 145 milj. euroa, josta kuntien ja kuntayhtymien osuus on 130 milj. euroa. Vuosien 2006—2008 valtionosuudet on kehyksissä laskettu vuoden 2005 hintatasossa.

Kansalliseen terveydenhuollon hankkeeseen ja sosiaalialan kehittämishankkeeseen liittyen kuntien käyttötalouden valtionosuuksia on varauduttu korottamaan vuosina 2005—2008 yhteensä 308 milj. euroa. Kun vuoden 2004 talousarvion lisäykset otetaan huomioon, ovat valtionosuuksien lisäykset yhteensä noin 400 milj. euroa. Lisäksi erillisestä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankerahasta on varattu 30 milj. euroa vuosittain terveydenhuollon kehittämishankkeisiin ja noin 20 milj. euroa sosiaalialan kehittämishankkeisiin.

Hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2004 alkava koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta samoin kuin esiopetuksen oppilaiden kuljetusetuus vaikuttavat kokovuotisina vuonna 2005, mistä aiheutuu 30 milj. euron valtionosuuksien lisäys. Kun vuoden 2004 lisäykset, 25 milj. euroa, otetaan huomioon, aamu- ja iltapäivätoimintaan ja esiopetuksen kuljetusetuuteen on varauduttu osoittamaan vuositasolla yhteensä 55 milj. euroa. Lisäksi peruskoulujen laajakaistayhteyksien hankkimiseen osoitetaan lisärahoitusta.

Esi- ja perusopetuksen oppilasmäärä vähenee kehyskauden loppuun mennessä 34 000 oppilaalla, mistä seuraa noin 90 milj. euron valtionosuuksien säästö vuoteen 2008 mennessä. Työssäoppimisen tukiohjelmaa jatketaan. Oppisopimuskoulutuksen määrärahat on tarkoitus säilyttää vuoden 2004 korotetulla tasolla. Koulurakentamisen määrärahat on tarkoitus pitää nykyisellä noin 70 milj. euron tasolla.

Kuntien yhdistymisavustuksiin ja kuntien yhdistymistä edistäviin investointitukiin on tarkoitus osoittaa vuositasolla noin 35 milj. euroa ja kuntien harkinnanvaraisiin avustuksiin 30 milj. euroa. Kuntien syvällistä rakenteellista yhteistyötä tuetaan muutosvaiheessa. Kuntien yhdistymisavustuksia ja kokeiluluonteista investointi- ja kehittämis-

hankkeiden tukea koskevia säännöksiä muutetaan niin, että ne kannustavat tuottavuutta parantaviin rakenteellisiin muutoksiin. Harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen myöntämisperusteita muutetaan siten, että avustusta myönnetään nykyistä harvemmillle kunnille ja kunnilta edellytetään suunnitelma talouden tervehdyttämiseksi toteutettavista toimenpiteistä.

Yritys- ja pääomatuloverotuksen uudistukseen liittyvä yhteisöverokannan alentamisen vaikutus kuntien verotuloihin, arviolta 100 milj. euroa, kompensoidaan täysimääräisesti korottamalla kuntien yhteisöverosuutta vuodesta 2005 lukien.

Peruspalvelujen rahoituksen vahvistamiseksi valmistellaan kiinteistöveron rajojen nostamista. Samoin valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksukäytännön muuttamista siten, että maksuissa otetaan huomioon palvelujen kustannusten kehitys.

Valtiovarainministeri

Antti Kalliomäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Tuomas Sukselainen

- LIITE 1 Vaalikauden kehityksen rakenne- ja hintatasokorjaukset
 LIITE 2 Kokonaistaloudelliset ennusteet ja oletukset vuosina 2003—2008
 LIITE 3 Valtiovarainministeriön arvio budjettitalouden tuloista ja tasapainosta vuosina 2005—2008
 LIITE 4 Kuntatalouden kehitys vuosina 2002—2008, kuntien tilinpidon mukaan
 LIITE 5 Peruspalvelubudjettitarkastelun piirissä olevat kuntien ja kuntayhtymien valtionavut

JAKELU Eduskunnan keskuskanslia
 Tasavallan presidentin kanslia
 Ministeriöt
 Ohjelmajohtajat

TIEDOKSI Valtiovarainvaliokunnan sihteeristö
 Eduskunnan tilitoimisto
 Valtiontalouden tarkastusvirasto
 Valtiontilintarkastajat

LIITE 1

Vaalikauden kehysten rakenne- ja hintatasokorjaukset

Kehykset vuosille 2005—2008 on laadittu vuoden 2005 hinta- ja kustannustasossa. Osaan vaalikauden kehysten menoista, kuten esim. EU:n tukien ja ohjelmien menoihin sekä kehitysapumenoihin on jo alun perin sisällytetty arvio kustannustason noususta. Muilta osin vuosille 2004—2007 päätettyä vaalikauden kokonaiskehystä on tarkistettu hinta- ja kustannustason osalta. Hintatason tarkistuksessa on käytetty korjaustekijöinä vuodelle 2005 ennakoitua 1,8 prosentin kuluttajahintojen nousua, 1,5 prosentin kotimarkkinoiden perushintaindeksin nousua ja 2 prosentin rakennuskustannusindeksin kohoamista. Ansiotasoindeksin arvioidaan kohoavan 3,5 % ja kuntien valtionosuusindeksin 3,1 %. TEL-indeksiin sidottujen menojen hintakorjausprosenttina on käytetty 1,3 ja KEL-indeksiin sidottujen menojen 0,8.

Lakisääteliset etuustasojen tarkistukset sekä turvallisuuspoliittiseen selontekoon pohjautuva kustannustason tarkistus on laskettu kokonaiskehysten korotukseen täysimääräisenä. Kuntien valtionosuuksien kustannustason arvioitu nousu on laskettu korotukseen 75 prosenttisesti. Kustannustasotarkistuksen perusteella vaalikauden kehysten taso vuodelle 2005 nousee 442 milj. euroa, josta 214 milj. euroa on lakisäätelistä kustannustason korjausta.

Uudet vuoden 2005 alussa neuvoteltavat tulosopimukset tulevat aiheuttamaan menotarpeita, joihin on muun ohella varauduttava ns. jakamattoman varauksen mitoituksessa. Viimeksi tulosopimusten valtion menoja ensimmäisenä vuonna lisäävä vaikutus oli 120 milj. euroa. Uuden tulosopimuksen aiheuttamia menotarpeita on tarkoitus kattaa jakamattomasta varauksesta.

Toukokuussa päätettyä vaalikauden kehystä on korjattu myös budjetin rakennemuutoksia vastaavasti. Tästä johtuva lisäys kehysten menotasoon on 82 milj. euroa vuonna 2005. Keskeinen osa rakennemuutoksista on sellaisia, jotka aiheuttavat vastaavan lisäyksen talousarvion tuloihin.

Vaalikauden tarkistettu kehys, milj. euroa

	2005	2006	2007
Kehyspäätös 22.5.2003, vuoden 2004 hintatasossa	28 311	28 534	28 647
Rakenne- ja kustannustasotarkistukset	524	488	490
Vaalikauden tarkistettu kehys, vuoden 2005 hintatasossa	28 835	29 022	29 137

Kokonaistaloudelliset ennusteet ja oletukset vuosina 2003—2008

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
BKT, määrän muutos	1,9	2,7	2,7	2,5	2,4	2,4
BKT, hinnan muutos	0,7	0,6	1,4	1,2	1,2	1,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos	0,9	0,5	1,8	1,8	1,8	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos	3,9	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5
Rakennuskustannusindeksi, muutos	1,9	1,3	2,0	2,0	2,0	2,0
Työttömyysaste	9,0	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Palkkasumman kasvu	3,4	4,0	4,6	3,7	3,7	3,7
Työttömyysvakuutusmaksu						
— työnantaja, keskimäärin	1,93	1,96	2,0	2,0	2,0	1,95
— työntekijä	0,2	0,25	0,3	0,3	0,3	0,25
TEL-indeksi						
— yli 65-vuotiaat	2 002	2 028	2 051	2 094	2 139	2 183
— alle 65-vuotiaat	2 103	2 151	2 175	2 221	2 268	2 316
KEL-indeksi	1 349	1 357	1 365	1 390	1 415	1 440
Valtionosuusindeksi:						
Kustannustason muutos ¹	2,7	2,4	3,1	3,0	2,9	2,8
Kustannustason muutos, TAE ²	1,4	1,8	2,3	2,3	2,2	2,1
— sisältää indeksin korjauksen	+0,0					
TEL-maksu	21,4	21,4	21,6	21,8	22,2	22,6
— työnantaja	16,8	16,8	16,9	17,0	17,2	17,4
— työntekijä	4,6	4,6	4,7	4,8	5,0	5,2
Valtion työnantajamaksut	25,71	25,71	25,61	25,51	25,31	25,11
— kansaneläke- ja sairausvakuutus-						
maksut yhteensä	6,81	6,81	6,81	6,81	6,81	6,81
-- kansaneläkemaksu	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95
-- sairausvakuutusmaksu	2,86	2,86	2,86	2,86	2,86	2,86
— eläkemaksu (VEL)	18,9	18,9	18,8	18,7	18,5	18,3
Kuntien työnantajamaksut	30,47	30,95	31,21	31,41	31,31	31,06
— kansaneläke- ja sairausvakuutus-						
maksut yhteensä	4,01	4,01	4,01	4,01	4,01	4,01
-- kansaneläkemaksu	2,40	2,40	2,40	2,40	2,40	2,40
-- sairausvakuutusmaksu	1,61	1,61	1,61	1,61	1,61	1,61
— muut sosiaalivakuutusmaksut	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
— työttömyysvakuutusmaksu	2,4	2,45	2,50	2,50	2,50	2,45
— eläkemaksu (KVTEL)	22,76	23,19	23,4	23,6	23,5	23,3

1 Toteutunut ja ennuste.

2 Talousarvioesityksessä käytetty kustannustason muutos. Kustannustason muutos sisältää indeksin korjauksen, joka tehdään kahden vuoden viipeellä toteutuneen kustannustason muutoksen ja talousarvioesityksessä käytetyn kustannustason muutoksen erotuksen suuruisena.

LIITE 3

Valtiovarainministeriön arvio budjettitalouden tuloista ja tasapainosta vuosina 2005—2008, mrd. euroa

	2004	2005	2006	2007	2008	2005— 2008
	Ennuste 8.3.2004		Ennuste			kasvu % vuodessa
Verotuloarviot yhteensä	30,6	31,4	32,5	33,7	34,9	3,3
— tulo- ja varallisuusvero	12,0	12,2	12,7	13,1	13,6	3,2
— muut verotulot	18,6	19,2	19,8	20,5	21,3	3,4
Sekalaiset tulot	4,3	4,5	4,4	4,4	4,4	0,6
— siitä yksityistämistuloja	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,0
Korkotulot ja voitontuloutukset	1,4	1,0	1,0	1,0	1,0	-8,1
Tulot yhteensä*	36,4	37,0	38,2	39,3	40,5	2,7

* Sisältää myös valtion antamien lainojen takaisinmaksut.

Valtiovarainministeriön arvio budjettitalouden tasapainosta, milj. euroa, käyvin hinnoin

	2004	2005	2006	2007	2008
Budjettitalouden arvioidut tulot yhteensä	36 377	37 035	38 181	39 287	40 482
Menot yhteensä (käyvin hinnoin)	37 381	38 249	39 387	40 168	41 322
— Kehyksen menot	28 088	28 835	29 582	30 234	31 082
— Arvio kehyksen ulkopuolisista menoista	9 293	9 414	9 805	9 934	10 239
Budjettitalouden tasapaino	-1 004	-1 214	-1 207	-882	-840
Valtionvelka suhteessa BKT:een, %	43,5	42,7	42,3	41,4	40,4

Kuntatalouden kehitys vuosina 2002—2008, kuntien tilinpidon mukaan, milj. euroa (käyvin hinnoin)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Toimintakate	-15 757	-16 450	-17 000	-17 585	-18 262	-18 869	-19 455
Verotulot*	14 077	13 500	13 400	14 110	14 650	15 200	15 740
Käyttötalouden valtionosuudet	3 892	4 280	4 769	5 041	5 326	5 616	5 774
Muut rahoituserät, netto	49	45	68	76	82	89	89
Vuosikate	2 261	1 375	1 238	1 642	1 796	2 036	2 148
Satunnaiset erät, netto	334	252	200	200	200	200	200
Investoinnit, netto	2 105	2 350	2 150	2 150	2 150	2 150	2 150
Ylijäämä							
(= VK + satunnaiset erät - INV)	490	-723	-712	-308	-154	86	198
Poistot käyttöomaisuudesta	1 559	1 590	1 620	1 640	1 660	1 690	1 690
Vuosikate - poistot	702	-215	-382	2	136	346	458
Lainakanta	4 833	5 623	6 118	6 333	6 443	6 553	6 553
Kassavarat	3 339	3 231	3 017	2 925	2 879	2 904	2 904
Nettovelka (lainakanta - kassavarat)	1 494	2 392	3 101	3 408	3 564	3 649	3 649

* Laskelmaan sisältyy yritys- ja pääomatuloverouudistuksen kompensationsa 100 milj. euron lisäys kuntien verotuloihin vuodesta 2005 alkaen.

LIITE 5

Peruspalvelubudjettitarkastelun piirissä olevat kuntien ja kuntayhtymien valtionavut milj. euroa (kehysvuodet 2005—2008 vuoden 2005 hintatasossa)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Valtionosuusjärjestelmän piirissä olevat laskennalliset valtionosuudet tasausaineen							
Sisäasiainministeriö	166	165	162	161	161	161	162
Opetusministeriö, ml. veikkausvoittovarat	2 020	2 224	2 178	2 251	2 245	2 233	2 213
— siitä kuntayhtymien yksikköhintarahoitus	909	1 001	980	1 012	1 009	1 003	993
Sosiaali- ja terveysministeriö	2 522	2 855	3 319	3 536	3 712	3 890	3 969
Laskennalliset valtionosuudet yhteensä	4 708	5 244	5 659	5 948	6 118	6 284	6 344
Muut peruspalvelubudjettiin sisältyvät valtionavut							
Sisäasiainministeriö	60	55	56	71	60	64	66
Opetusministeriö	152	156	176	175	177	176	176
Sosiaali- ja terveysministeriö	220	229	240	233	233	233	203
Työministeriö	137	128	129	131	132	131	127
Muut peruspalvelubudjettiin sisältyvät valtionavut yhteensä	569	569	602	610	602	604	573
Peruspalvelubudjettitarkastelun valtionavut yhteensä	5 277	5 813	6 261	6 558	6 721	6 889	6 917
Muut valtionavut							
Opetusministeriö	116	108	105	107	109	111	111
Sosiaali- ja terveysministeriö	3	3	3	3	3	3	3
Muut valtionavut yhteensä	119	111	108	110	112	114	114
VALTIONAVUT YHTEENSÄ	5 396	5 924	6 369	6 668	6 833	7 003	7 031